

# Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller.

Mr RENE VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaft betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

## DE AEQUIVALENTSBELASTINGEN IN HET GEMEENTELIJK BELASTINGWEZEN

### I. DE AEQUIVALENTSBELASTINGEN EN HAAR TOEPASSINGSGBIED

#### A. Begripsbepaling.

Het ligt in den aard der zaken zelf dat de leden van een publiekrechtelijk lichaam geldelijk bijdragen tot de instandhouding van die gemeenschap.

Meestal worden deze bijdragen, krachtens het openbaar gezag, door de overheid van al de enkelingen opgeëischt, tot dekking van de algemeene financiële behoeften van den Staat, de provincie of de gemeente. In dit geval staan wij voor het gewone type van de belasting.

Niet zelden worden echter bijdragen aan openbare lichamen betaald, als vergoeding voor speciale aan dezen of genen persoon bewezen diensten. Indien de belanghebbende er wettelijk niet toe verplicht was van de door de overheid aangeboden diensten, die als rechtsgrond van de bijdrage gelden, gebruik te maken, is er van retributie (redevance) sprake. Hoewel de retributie niet heelemaal met het begrip «prijs» van de privaateconomie kan worden vereenzelvigd, staat zij toch buiten het gebied van de eigenlijk publiekrechtelijke betrekkingen tusschen de overheid en de enkelingen, en dient derhalve scherp van de belasting te worden onderscheiden. Zij blijft hier dan ook verder buiten beschouwing.

Er bestaat evenwel nog een tweede belasting-

vorm. Het gaat hier om bijdragen, die, zooals de andere belastingen, juridisch verplichtend zijn, doch evenwel niet door al de staatsonderdanen, of al de inwoners van een provincie of een gemeente, moeten worden betaald. Schatplichtig zijn hier alleen zij die geacht worden uitsluitend of in ruimere mate van sommige openbare werken of instellingen baat te hebben gekregen. Deze belastingen zouden wij dan aequivalentsbelastingen (taxes rémunératoires) willen heeten, in tegenstelling met de eerste soort, die wij als draagkrachtbelastingen zouden kunnen bestempelen.

Beiden hebben ze dit wezenskenmerk gemeen, dat ze tot de publiekrechtelijke sfeer behoren, aangezien de belastingschuldigen, krachtens wilsbeschikking der overheid, tot de betaling ervan gedwongen worden.

Waar echter de draagkrachtbelastingen, in principe, van al de burgers geëischt worden, en, zoo goed mogelijk, aan eenieders draagvermogen, n.l. inkomen en fortuin, worden aangepast, daar wordt aan de aequivalentsbelastingen een ander beginsel, en wel het profijtbeginsel, als maatstaf aangelegd.

De rechtvaardiging van de aequivalentsbelastingen is immers het feit dat bepaalde door de overheid gedane uitgaven, zooals professor Bordewijk het schreef : « dikwijls in bijzondere mate, bijzondere groepen bevoordeelen » (1).

Alleen bepaalde groepen zullen dus aan de

aequivalentsbelastingen worden onderworpen. Hierbij zal dan de door eenieder te betalen som zoo nauwkeurig mogelijk moeten afgemeten worden aan de uitgaven, die speciaal in zijn voordeel werden gedaan, derwijze dat het belastingbedrag met de waarde van den bewezen dienst als gelijkwaardig of equivalent kan worden aangezien.

#### B. Toepassingsgebied.

Uit het voorgaande blijkt dadelijk dat het toepassingsgebied van de aequivalentsbelastingen, althans wat de Staatshuishouding betreft, tamelijk beperkt is.

Meestal de staatsuitgaven geschieden in het algemeen belang, en het valt doorgaans niet uit te maken of ze, in overwegende mate, aan enkele personen ten goede komen, en zeker niet, in welke mate dit juist gebeurt.

Uitzonderingen kunnen natuurlijk wel bestaan, doch het is niettemin onbetwistbaar, dat alleen op plaatselijk belastinggebied, en dan vooral in het gemeentelijk belastingwezen, het beginsel van de aequivalentsbelasting volledig kan worden uitgewerkt. In zijn uitstekend werk, «Het Nederlandsche Gemeenterecht», schreef Prof. Oppenheim terecht: «De staatswerkzaamheid wordt uitgeoefend met het oog op, en in het belang van het groot geheel, dat alle staatsburgers omvat; de voordeelen, uit het staatsbedrijf voor iederen enkele ontspruitende, zijn niet met mogelijkheid uit te meten en er is in de bewering van Neumann veel waars, dat zij zelfs niet in aanmerking komen, maar dat slechts van plichten van den enkele tegenover de groote gemeenschap sprake kan zijn... Bij de functie der gemeenten zijn veel enger begrensde, gemakkelijker tastbare en aanwijsbare doeleinden, voordeelen en plichten in het spel. Bij haar «differentieeren» zich ook de voordeelen.» (2)

Natuurlijk kunnen er zich hier ook moeilijkheden voordoen, en is het niet altijd mogelijk uit te maken of bepaalde uitgaven moeten geacht worden gedaan te zijn in het voordeel van bepaalde personen, dan wel of zij de algemeenheid ten goede komen.

Het is echter onbetwistbaar dat verschillende gemeentelijke werkzaamheden, om maar de voornaamste te noemen: het aanleggen, verbeteren, en onderhouden van straten en gebouwen, een speciaal profijt aan sommige inwoners kunnen bezorgen. Daarom ook is een bijzondere belasting van de profiteerende personen, eigendommen of bedrijven gerechtvaardigd.

## II. JURIDISCHE BELICHAMING VAN HET AEQUIVALENTS-BEGINSEL

In België worden geen aequivalentsbelastingen aangetroffen in het stelsel der staatsbelastingen. In het provinciaal belastingwezen zijn ze ook van minder belang.

Dit kan, ten andere, zooals wij het aantoonden geen verwondering wekken.

In het gemeentelijk belastingwezen, integendeel, nemen deze belastingen een des te belangrijker plaats in. Naar berekeningen, die in 1932 door Professor Baudhuin gemaakt werden, vertegenwoordigden zij, in 1931, ruim 18 % van de totale gemeentelijke belastingopbrengst in het land (3).

De volgende juridische grondslagen gelden nu voor het bestaan van deze belastingen.

#### 1 §. Grondwet en Gemeentewet.

Krachtens art. 31 en 110 der Grondwet, is de gemeenteraad alleen bevoegd om de zaken van uitsluitend gemeentelijk belang te regelen, en om gemeentelijke belastingen in te voeren.

In principe is de gemeenteraad dus vrij om de grondslagen en het bedrag van de belastingen vast te stellen.

Weliswaar voorziet bedoeld art. 110 van de Grondwet zelf reeds dat speciale wetten, indien de noodzakelijkheid daartoe bij ervaring is gebleken, de gemeentelijke vrijheid kunnen beperken, en behelst art. 111 van dezelfde wet het beginsel «dat geen voorrechten op het stuk der belastingen mogen worden ingevoerd».

Nu geven de aequivalentsbelastingen, evenals de andere belastingen, naar den geest der Grondwet, tot geen «voorrechten» aanleiding, zolang allen, die in dezelfde omstandigheden verkeerden, aan dezelfde heffing onderworpen zijn. (4)

Wat de speciale wetten betreft, behelst de gemeentewet geen enkele beperking in het besproken opzicht. Sommige andere wetten ontnemen evenwel de mogelijkheid aan de gemeenten om bepaalde toestanden, handelingen of zaken als belastinggrondslag aan te wenden. Aldus werd het invoeren van gemeentelijke octrooien reeds in 1860 verboden, en ontnamen de wetten van 20 October 1919, 16 Juli 1922, 17 Maart en 31 December 1925, en ten slotte van 22 Januari 1931, aan de gemeenten het recht om op verschillende staatsbelastingen opcentiemen te heffen, en om, op dezelfde basis, een eigen gemeentelijke belasting te vestigen.

Al deze beperkingen hebben nochtans alleen onrechtstreekschen invloed op het gemeentebeleid inzake aequivalentsbelastingen. Sommige vormen daarvan kunnen door de wet uitgesloten zijn, doch het principe, de mogelijkheid om belastingen naar het baat- of profijtbeginsel uit te werken, blijft onaangetast.

Er is zelfs meer: Art. 6 van de wet van 22 Januari 1931 voorziet uitdrukkelijk dat de gemeenten een speciale belasting mogen invoeren ter dekking van de aan wegenonderhoud gedane uitgaven, zij het met inachtneming van een zeker belastingmaximum.

Voor 't overige zou, behoudens de enkele reeds genoemde wettelijke bepalingen, de gemeentelijke macht op het stuk der gemeentelijke belastingen onbeperkt zijn, was er niet een tweede factor, waarmede rekening dient te worden gehouden.

Art. 108 der Grondwet voorziet dat de handelingen van de gemeentebesturen, door bijzondere wetten, aan het toezicht van den Koning kunnen worden onderworpen.

Art. 76, 5°, der gemeentewet, past dit beginsel toe, en bepaalt dat aan het advies van de Bestendige Deputatie, en aan de Koninklijke goedkeuring onderworpen worden, de beslissingen van den gemeenteraad betreffende de gemeentelijke belastingen.

Aldus heeft het Departement van Binnenlandsche Zaken het toezicht gekregen over, en de hogere leiding van de gansche belastingpolitiek der gemeenten, hoewel het aan deze laatsten alleen behoort om inzake invoering, afschaffing of wijziging van belastingen, het initiatief te nemen.

Het toezicht van de regeering valt zooniet in zijn ontstaan, dan toch in zijn concreten ontwikkelingsgang, volledig van de wetgevende bedrijvigheid te onderscheiden, en wordt derhalve, afzonderlijk, als uiting van de administratieve rechtspraak behandeld.

## 2 §. Regeeringstoezicht.

De administratieve rechtspraak heeft altijd het principe van de aequivalentsbelastingen gehuldigd. Dat zal verder van naderbij worden aangetoond.

Dit toezicht kan het invoeren van onrechtvaardige belastingen, die slechts in schijn met door de gemeente bewezen diensten verband houden, verhinderen. Natuurlijk is misbruik van macht of vergissing niet absoluut uitgesloten, zooals het trouwens evenmin met den wetgever

zelf het geval is. Doch de beslissing van het centraal bestuur, dat niet zooals de plaatselijke overheid onder den invloed van locale omstandigheden komt te staan, zal doorgaans een waarborg zijn voor objectiviteit.

Daarbij zal de hogere overheid niet alleen geleid worden door beschouwingen die verband houden uitsluitend met de voorgestelde belasting op zich zelf beschouwd. Er wordt ook met de algemeene economische omstandigheden, de sociale beteekenis van de in te voeren belasting erg rekening gehouden.

Het is niet zonder nut er hier op te wijzen dat de rechtbanken over het algemeen onbevoegd zijn om een oordeel te vellen over de billijkheid van een op dit stuk getroffen beslissing van den gemeenteraad of van den Koning (5). Het principe van de scheiding der machten moet hier worden geëerbiedigd, daar de wet aan de administratieve overheid meestal de volle onafhankelijkheid van beslissing toekent. Het is nochtans duidelijk, dat de rechter wel bevoegd zou zijn om de ongeldigheid van een belastingverordening uit te spreken, die met een der bestaande wetten in strijd zou zijn.

## III. DE BESTAANDE AEQUIVALENTS-BELASTINGEN

Onder den drang der omstandigheden zijn dan een gansche reeks aequivalentsbelastingen ingevoerd geworden. De voornaamste zijn de straatbelasting (*taxe de voirie*), de nijverheidstaxes (*taxes industrielles*), en de taxes wegens opening van straten of wegens aanleg van werken op openbare wegen.

De meeste, veelal ingewikkelde en fel omstrede juridische vraagstukken, waartoe de studie van al deze belastingen aanleiding kan geven, laten wij hier buiten bespreking. Alleen worden, ter verduidelijking van het besluit dat wij uit deze beschouwingen wenschen te trekken, de juridische wezenskenmerken van de genoemde belastingen in het licht gesteld.

### 1. DE STRAAT- OF WEGENBELASTING

a) **Grondslag en bedrag.** — Art. 6 van de wet van 22 Januari 1931 (ingeschakeld als art. 83, par. 3, van de wetten op de inkomstenbelastingen), voorziet uitdrukkelijk dat de gemeenten er toe gerechtigd zijn te vestigen: « een bijzondere *taxe*, berekend in verhouding tot het

kadastraal inkomen van de op het grondgebied der gemeente gelegen onroerende goederen, om de wegrenuitgaven te dekken ». Hetzelfde artikel behelst evenwel de beperking dat deze taxe de hoofdsom niet mag te boven gaan van de grondbelasting op de gebouwde eigendommen, noch de helft van deze hoofdsom wat de ongebouwde eigendommen betreft.

Het is duidelijk dat, naar den geest van den wetgever, de wegenisbelasting een aequivalentsbelasting is, met dien verstande dat de wegrenuitgaven geacht worden speciaal den bezitters van onroerende goederen, en wel in rechtstreekse verhouding tot de waarde van deze eigendommen, ten goede te komen.

Wij kunnen derhalve niet heelemaal met de uitspraak van het Hof van Cassatie instemmen : « que la taxe de voirie ne constitue pas une taxe rémunératoire (aequivalentsbelasting) au sens propre de cette expression » (6). Met deze uitspraak is, ten andere, een daaropvolgend gedeelte uit het zelfde arrest niet in overeenstemming te brengen : « La loi a abandonné au gouvernement le soin de... vérifier si le rendement présumé de l'impôt proposé peut être considéré comme étant en concordance avec les dites dépenses ». Feitelijk kan de door het Cassatiehof verdedigde thesis alleen derwijze worden begrepen, dat de wegrenbelasting wèl een aequivalentsbelasting, doch dan eene van bijzonder type is, omdat de wetgever zich niet tegen het voorzien van een veiligheidsmarge, waardoor het belastingbedrag in zekere mate de werkelijke uitgaven kan overtreffen, verzet heeft. Aldus kan dan ook een derde, hoewel wat onklaar geformuleerde thesis, uit het genoemde arrest waardeering vinden : « De ce que les dépenses de voirie prévues pour une année déterminée, apparaissent sensiblement inférieures au produit de la taxe de voirie établie pour cette année, il ne peut être déduit que l'autorité supérieure aurait entendu donner son approbation à une taxe sur le revenu cadastral dont le rendement aurait été destiné à couvrir des dépenses autres que des « dépenses de voirie » au sens légal de ce mot ».

De regeering houdt er evenwel de hand aan, dat geen gemeente een wegrenbelasting invoert, waarvan de opbrengst in ruime mate de wegrenuitgaven overtreft.

Ten slotte dient, nogmaals volgens de administratieve rechtspraak, het bedrag van de taxe op ongebouwde eigendommen, altijd de helft te

bedragen van die op de gebouwde eigendommen (7). Deze rechtspraak is gesteund op de interpretatie van art. 6 van de wet van 22 Januari 1931 (8). Gemeend wordt dat gebouwde eigendommen, meer dan ongebouwde, door wegonderhoud erg worden gebaat.

Eindelijk kan de vraag worden gesteld welke wegrenuitgaven door de speciale wegrenbelasting mogen worden gedekt. Door het departement van Binnenlandsche Zaken wordt dienaangaande een uitgebreide rechtspraak er op nagehouden. Over 't algemeen komen hier in aanmerking de uitgaven voor de reiniging van de wegen en riolen, voor straatverlichting, voor de brandweerinrichting en voor de wegrenpolitiedienst.

b) **Belastingsschuldigen.** — Aanvankelijk liet de wet van 27 Maart 1924 alleen toe de bewoners van woningen of de gebruikers van ongebouwde goederen door de wegrenbelasting te treffen, met uitsluiting van de eigenaars. De wet van 17 Januari 1925 verleende, op dit stuk, volledige vrijheid aan de gemeenten (9).

Het recht van de gemeenten om, naar keuze, de eigenaars ofwel de bewoners of gebruikers der onroerende goederen te treffen, werd dan ook door de rechtspraak erkend (10). Het staat buiten kijf, dat, in feite, niet alleen de bewoners van huizen enz., doch ook de eigenaars daarvan, ten gevolge der stijging van de waarde der eigendommen, door de wegrenuitgaven worden gebaat.

c) **Critiek.** — Dat op de ongebouwde eigendommen, in elk geval slechts de helft moet worden betaald, van hetgeen op de gebouwde eigendommen als belasting gelegd wordt, kan een willekeurige maatregel genoemd worden. Men moge hier evenwel bedenken dat het juiste uitmeten van het aan elke categorie van personen bezorgde profijt onbegonnen werk is, en dat altijd, de strenge principes ten spijt, doorgehakt zal moeten worden.

Van meer belang komen de volgende bezwaren ons voor : Het staat de gemeenten vrij de eigenaars, of de bewoners van huizen, enz., door de belasting te treffen. Nu schijnt het dat, indien logisch wordt doorgedacht, alle belanghebbenden, zoowel eigenaars, als bewoners of gebruikers, in de kosten van het wegonderhoud enz., dienden bij te dragen. Niemand zal immers durven te beweren dat de gemeenteuitgaven uitsluitend aan een dier categorieën nut bijbrengen.

Verder schijnen ook handelaars, nijveraars, en al degenen die een onafhankelijk beroep in de gemeente uitoefenen, proportioneel, meer baat te krijgen van de genoemde gemeentewerken, dan werknemers, of personen zonder beroep. Vergemakkelijking van het verkeer, verfraaiing van het stadsuitzicht, enz., zijn speciaal bevorderlijk voor den handelsbloei.

Er zou dan b.v. kunnen worden voorgesteld dat, in principe, de eigenaars en de bewoners van een huis, (of de gebruikers van gebouw of land) elk de helft betalen van de wegenbelasting. Is de bewoner of gebruiker handelaar of nijveraar, dan zou hij  $\frac{2}{3}$  of een ander percentage der taxe, in elk geval iets meer dan de eigenaar zelf, dienen te betalen.

De wet zou hier de algemeene grondlijnen van het stelsel kunnen vastleggen. Wordt een wettelijke regeling echter te weinig soepel geacht, dan blijft het wellicht wenschelijk dat de Regeering in die richting haar rechtspraak zou wijzigen; zoodoende zou althans een fijner schakeering ontstaan in de toepassing van het aequivalentsprincipe op het ingewikkelde sociaal en economisch gebeuren.

## 2. DE NIJVERHEIDSTAXES

a) **Wettelijkheid dier taxes en rechtvaardiging.** — Het is de gemeenten toegelaten een bijzondere belasting te heffen op de nijverheidsinrichtingen. Op dit gebied bestaat er geen enkele wettelijke beperking. Alleen dient er voor te worden gezorgd dat deze taxes niet met de sedert 1860 afgeschafte gemeentelijke octrooien of belastingen op den goederenomloop kunnen worden vereenzelvigd.

De volgende taxatievormen zijn gebruikelijk :

1) Rechtstreeksche kwaliteitsheffingen op de motorenkracht (berekend per Kw), of op het te werk gestelde personeel. Deze taxes worden niet als octrooien beschouwd, ten minste niet indien ze op de potentieele motorenkracht, en niet op de werkelijke, gedurende het dienstjaar zelf verbruikte kracht gevestigd zijn (11).

2) Rechtstreeksche repartitie- of omslagbelastingen. Een vaste som wordt van een bepaalde categorie nijverheidsondernemingen als belasting geëischt, en over die ondernemingen, naar gelang van de hoeveelheid vervaardigde producten, uitgehaalde of verwerkte grondstoffen, verdeeld. Hier nogmaals mag de taxe niet op de gedurende het dienstjaar zelf verwerkte

grondstoffen, enz., gevestigd zijn, op gevaar af als gemeentelijk octrooi te worden beschouwd (12).

Nijverheidstaxes bestaan er, in gansch het land, op de meest verschillende nijverheidstakken.

Als rechtvaardiging ervan wordt aangevoerd dat de nijverheidsinrichtingen de gemeentelijke uitgaven aan maatschappelijke voorzorg en dienstbetoon, aan hygiëne, onderwijs, politie, enz., aanzienlijk doen toenemen.

b) **Bedrag dier taxes en hooger administratief toezicht.** — Bij afwezigheid van elke wettelijke bepaling, is de invloed van het centraal bestuur op de inrichting der nijverheidstaxes overwegend. De algemeene richtlijnen te dezer zake werden in een ministerieelen omzendbrief van 18 Februari 1932 (13), aangeduid.

In principe zullen de gemeenten eerst dan de toestemming tot het heffen van nijverheidstaxes bekomen, wanneer de opcentimes op de cedulaire inkomstenbelastingen tot 105 werden opgevoerd, en nadat de andere gewone inkomstbronnen der gemeente, waaronder de taxe op de loonen en pensioenen, en de wegenbelasting, zijn uitgeput. Eventueel wordt de voorgestelde taxe, door tusschenkomst van de regeering, op lager peil gebracht. Hierbij komt natuurlijk ook de aan elke gemeente eigen economische toestand in aanmerking.

c) **Critiek.** — Zeker kan het bestaan van sommige nijverheidstaxes hierdoor gemotiveerd worden, dat de ondernemingen speciale lasten aan de gemeenten veroorzaken. Deze uitgaven worden dan beschouwd als zijnde in het voordeel dier ondernemingen gedaan, en moeten dan, steunende op het profijt-beginsel, door de belanghebbenden worden betaald.

Doch de precieze vaststelling van wat elke onderneming aan de gemeente als lasten medebrengt, is natuurlijk onmogelijk. Hierbij zou te gelijktijd op den ouderdom der leden van het personeel, op hun gezondheidstoestand, hun vermogen, e.a. moeten worden gelet, want dat zijn factoren, waarvan de gemeentelijke uitgaven aan sociale voorzorg enz. afhangen. Wij stellen vast dat er zelfs niet eens met de belangrijkheid der uitbetaalde loonen, zooals voor de in Nederland bestaande gemeentelijke bedrijfsbelasting, geschiedt, rekening wordt gehouden. Het is nochtans duidelijk dat goed-betaalde werklieden minder lasten opleveren aan de overheid.

Beschouwen wij echter de zaken meer principieel. De voordeelen die de gemeenten, in gewone tijden althans, van de aanwezigheid van nijverheidsondernemingen op haar grondgebied ondervinden, weegt doorgaans ruimschoots op tegen de nadeelen die daaruit kunnen voortvloeien. Een aequivalentsbelasting schijnt hier dan ook dikwijls niet te rechtvaardigen te zijn.

Wij konden trouwens aantonen dat het centraal bestuur zelf praktisch niet aan het zuiver begrip der aequivalentsbelasting op het stuk der nijverheidstaxes vasthoudt. Deze taxes dienen immers als sluitpost van de begroting, bij afwezigheid van andere, normale gemeentelijke inkomsten. Een eigenlijke aequivalentsbelasting mag niet fungeeren als sluitpost, aangezien zij, ingevolge haar wezen zelf, noodzakelijk als vergelding voor bewezen dienst moet worden geheven. Haar bestaan mag niet door uiterlijke voorwaarden worden geconditioneerd. Is dat wel het geval, dan wordt deze taxen een gewone belasting.

Daarbij komt dat het bedrag zelf dier taxes van den budgetairen toestand afhankelijk is, en dus losgemaakt wordt van de uitgavenfactor, als maatstaf voor den bewezen dienst.

Daar de nijverheidstaxes derhalve weinig waarde hebben als aequivalentsbelastingen, en, anderzijds, niet voldoende met den draagkrachtfactor rekening houden, is de geleidelijke afschaffing ervan wenschelijk.

### 3. DE BELASTING WEGENS DE OPENING VAN STRATEN, EN HET AANLEGGEN VAN GEMEENTEWERKEN

1) **Omschrijving en rechtsgrond.** — Deze groep aequivalentsbelastingen behelst vergoedingen wegens het uitvoeren van buitengewone werken, zooals het aanleggen, of verbreedden van straten (taxe d'ouverture de rue), het plaveien (taxe de pavage), het aanleggen van voetpaden (taxe des trottoirs) of van een riolennet (taxe d'égouts).

Al deze taxes hebben tot doel de eigenaars der onroerende goederen, gelegen aan straten, waar de genoemde werken werden uitgevoerd, en die ten gevolge daarvan in waarde zijn gestegen, in de daarmede gepaard gaande uitgaven te doen bijdragen.

De rechtspraak neemt aan dat tegen deze taxes, indien ze geen voorrechten behelzen, juridisch niets is in te brengen. In een arrest van

het Cassatiehof van 16 Maart 1908, wordt o.m. gezegd: « que n'importe quel impôt, rémunérateur ou non, peut frapper des catégories déterminées de contribuables... que la taxe sur les trottoirs, destinée à faire payer par les propriétaires la plus-value donnée à leurs terrains par l'exécution des travaux décrits, est parfaitement justifiée (14).

2) **Modaliteiten en bedrag van deze belastingen.** — Hier is, andermaal, de hoogere administratieve rechtspraak doorslaggevend bij het bepalen van den belastingvorm.

Als eerste principe geldt dat het bedrag der taxes de werkelijk door de gemeente gedane uitgaven niet mag te boven gaan. Aldus wordt een forfaitaire vaststelling van het belastingbedrag, vooraleer de werkelijke uitgaven bekend zijn, in den regel verworpen.

Daarom ook zal de taxen, indien ze onder den vorm van een jaarlijksche, directe belasting geheven wordt, slechts zoolang mogen bestaan tot de totale belastingopbrengst de door de gemeente aan interesten en kapitaal voorschoten som, evenaart.

Deze jaarlijksche taxen (taxe annuelle d'atente) is ten andere de eenige die door het centraal bestuur voor de ongebouwde eigendommen toegelaten wordt. Terecht wordt immers gezien de uitgestrektheid van sommige ongebouwde eigendommen, de betaling ineens van de gansche belastingssom in vele gevallen te zwaar geacht.

Wat de gebouwde eigendommen aangaat, staat het de gemeenten echter vrij de gedane uitgaven, ineens, bij wijze van een indirecte belasting, op de aangelanden te verhalen.

De gemeente is er niet toe verplicht al de gedane uitgaven rechtstreeks door de aangelanden te doen terugbetalen. Wil ze dat echter wèl doen, dan mogen bij de taxen al de volgende uitgaven worden betrokken: de kosten van de verkrijging van de gronden, en van de uitvoering der aardewerken, en de kosten gedaan voor het plaveien van de wegen en voetpaden en voor den aanleg van de riolen. De gewone administratiekosten, waaronder de kosten voor de aanbesteding der werken, dienen te worden begrepen, worden integendeel als algemeene gemeenteuitgaven aangezien, voor de bestrijding waarvan gewone belastingen dienen te worden ingevoerd.

Voor elken belastingsschuldige wordt het belastingbedrag doorgaans berekend naar de

oppervlakte der recht tegenover zijn eigendom gelegen straatgedeelten, waarop sommige werken werden uitgevoerd, ofwel naar de lengte waarop zijn eigendom aan de bedoelde straatgedeelten paalt (15).

3) **Critiek.** — Het principe, waarop al de in deze afdeeling besproken aequivalentsbelastingen berusten, kan door iedereen worden aanvaard. Het valt echter te betwijfelen of de praktische uitwerking ervan altijd onberispelijk is.

Vooreerst is de door sommige eigenaars te betalen taxe wegens opening van straten, aanleggen van voetpaden, enz., dikwijls te hoog in verhouding tot werkelijke, op de eigendommen verkregen meerwaarde. Openbare werken kunnen nuttig zijn voor de algemeenheid, zonder bepaalde enkelingen baat bij te brengen. Vervolgens worden niet alleen de aangelanden, doch al de inwoners der gemeente, in mindere of meerdere mate, door die gemeentewerken bevoordeeld. Waarom dan alleen de aangelanden in deze kosten moeten bijdragen, is onduidelijk.

Om deze verschillen te effenen, en het rechtvaardigheidsideaal dichter te benaderen, zou kunnen worden vastgesteld dat de aangelanden nooit meer dan voor  $\frac{2}{3}$  of  $\frac{1}{2}$  in de kosten moeten tusschenkomen, door betaling van een bijzondere taxe. Deze bijzondere bijdrage kan dan worden geacht het speciaal voordeel te compenseeren, dat de gemeentewerken voor hen opleveren. De overige onkosten, die in het algemeen belang gedaan worden, blijven dan door de algemeenheid der inwoners, naar hun inkomsten of vermogen, te dragen.

Ook deze oplossing is nog voor critiek vatbaar, want de werkelijkheid laat zich niet in een keurslijf van theoretische volmaaktheid dwingen. Het schijnt ons echter toe dat ze boven het bestaande systeem te verkiezen is.

#### IV. BESLUIT

De toepassing van het beginsel der aequivalentsbelastingen op gemeentelijk gebied is, zooals uit het voorgaande blijkt, op ruime schaal doorgevoerd geworden. Dat moet ten volle worden goedgekeurd, want niet alleen berusten deze belastingen principieel op stevige rechtvaardigheidsgronden, maar ze zijn ook in alge-

meen maatschappelijk opzicht bevorderlijk voor het aankweken van burgerdeugd en verantwoordelijkheidsgevoel.

Algemeene belastingen worden vrijwel altijd met tegenzin door de belastingsschuldigen betaald. Aequivalentsbelastingen of bestemmingheffingen, integendeel, worden gewilliger door de enkelingen aanvaard, omdat de belanghebbers zich zelf rechtstreeks van de billijkheid der taxatie, die uit de speciale door de overheid bewezen diensten voortvloeit, rekenschap kunnen geven. Meteen groeit dan ook het bewustzijn aan van het nauw verbonden zijn met de gemeenschap.

De bezwaren echter, die wij tegen het bestaande systeem hebben ingebracht, kunnen, in ruime mate, door wettelijke bepalingen of door de hogere administratieve rechtspraak worden uit den weg geruimd. Waarschijnlijk is het evenwel voldoende, en wellicht zelfs wenschelijk, dat het centraal bestuur, krachtens zijn recht van toezicht op het gemeentebestuur, zich met deze taak belast. De wetgever toch kan alleen algemeene en, als het ware, schematische regelingen treffen, terwijl een soepele rechtspraak zich beter plooiën kan naar de veelvuldige en sterk uiteenlopende eischen van het gemeenschapsleven.

F. DE VISSCHERE,  
Advocaat, Brussel.

(1) Zie: «De Theorie der Belastingen en het Nederlandsche Belastingwezen», door Prof. H. Bordewijk, blz. 62 en vlg.

(2) Zie: «Het Nederlandsche Gemeenterecht», door J. Oppenheim en C. W. van der Pot, I, blz. 252.

(3) Zie: «Une enquête sur les Finances communales», door F. Baudhuin, Editions du C. C. Industriel, 1932, blz. 15.

(4) Zie: «Précis de droit Administratif de la Belgique», door M. Vauthier, blz. 384 en vlg.

(5) Zie Cassat. 14 October 1929, Pas. 1929, I, blz. 325.

(6) Zie Cassat. 14 Oct. 1929, Pas. 1929, I, 325, alsook: «Les Taxes Communales», door R. Wilkin, blz. 37 en vlg.

(7) Zie een ministerieelen omzendbrief van 18 Febr. 1932, revue de l'administration, 1932, p. 225.

(8) Zie Bescheiden van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, jaar 1923-24, n° 380.

(9) Zie «Guide Pratique de la Fiscalité Communale», door J. De Becker en A. Balsacq, blz. 127 en vlg.

(10) Zie Cassat. 5 Jan. 1931, Pas. 1931, I, blz. 26.

(11) Zie Cassat. 18 Mei 1920, Pas. 1920, I, 160, alsook J. De Becker en A. Balsacq, op. cit., blz. 101.

(12) Zie id.

(13) Zie Revue de l'Administration, 1932, blz. 225.

(14) Zie Cassat. 16 Maart 1908, Pas. 1908, I, 127.

(15) Zie J. De Becker en A. Balsacq, op. cit. blz. 168 en vlg.

Abonneert U op "Rechtskundig Weekblad" !

# RECHTSPRAAK

218

## HOF VAN BEROEP TE GENT

4e Kamer. — 24 Maart 1937.

Voorzitter : M. Poll.

Raadsheeren : MM. Verhulst en De Poortere.

O. M. : M. Remy.

Pleiters : Mrs Samyn (Brugge) en Boddaert (Gent).

ONTUCHT. — BESLISSING SCHEPENCOLLEGE. — BEWIJSKRACHT. — ONDERZOEK DER FEITEN DOOR STRAFGERECHT. — TOEPASSING WET 29 AUGUSTUS 1919.

*De ontucht moet niet als voldoende bewezen beschouwd worden door voorlegging van een besluit van het schepencollege, zooveel te meer wanneer dit besluit niet gemotiveerd is.*

*De strafrechtbanken moeten onderzoeken of de feiten werkelijk plaats hebben gehad, en mogen zich niet eenvoudig steunen op een besluit van het schepencollege.*

*Wanneer de strafrechtbank zelf dus geen veroordeling uitgesproken heeft uit hoofde van het houden van een ongeoorloofd huis van ontucht, ofwel in het vonnis niet uitdrukkelijk bepaald heeft dat de verdachte werkelijk een huis van ontucht heeft gehouden, dan bestaat er geen aanleiding tot toepassing van art. 1, par. 1-7° der wet van 29 Aug. 1919, waardoor verboden wordt aan degenen die een ontuchthuis houden, of gehouden hebben, een slijterij van gegiste dranken uit te baten.*

Min. van Geldwezen en O. M. t/ V. H.

Verdacht van : In den loop van de jaren 1935 en 1936 :

Eene slijterij van gegiste dranken gehouden te hebben niettegenstaande hij een ontuchthuis gehouden heeft, blijkens beslissing van het College van Burgemeester en Schepenen van Z., in dato 6 September 1934;

Daaraan plichtig verklaard en verwezen : tot het betalen aan het verzoekend bestuur, in handen van zijn ontvanger der betwiste zaken eener boete van 300 fr. of eene vervangende gevangzitting van één maand en tot de kosten begroot op 121,49 fr.;

Bevel van sluiting der slijterij van den verwezene;

Bij vonnis der correctionele rechtbank van Brugge (3 rechters) gedagteekend 12 November 1936, waarvan de verdachte beroep heeft ingesteld;

Gehoord den heer Voorzitter Poll in zijn verslag gedaan ter openbare zitting;

Gehoord Mr Boddaert, advocaat van het beheer van geldwezen te Gent, in zijne verklaring namens het vervolgend bestuur;

Gehoord in zijn eisch den heer Remy, advocaat-generaal;

Gehoord de betichte in zijne middelen van verdediging voorgedragen zoo door hem als door zijn raadman Mr Samyn, advocaat te Brugge;

Overwegende dat bij vonnis dd. 12 November 1936, beklaagde verwezen werd tot eene geldboete

van 300 fr. en dat daarenboven de sluiting zijner slijterij werd bevolen, daar volgens de beweegredenen van den eersten rechter «uit het onderzoek der zaak en de bepleitingen welke plaats hebben gehad is gebleken dat beklaagde de feiten gepleegd heeft ten zijnen laste gelegd en aangehaald in de dagvaarding t. t. z. in den loop van de jaren 1935 en 1936, eene slijterij van gegiste dranken gehouden te hebben niettegenstaande hij een ontuchthuis gehouden heeft, blijkens beslissingen van het College van Burgemeester en Schepenen van Z. in dato 6 September 1934;

Overwegende dat uit de bewoordingen zelve van het beroepen vonnis blijkt dat de eerste rechter zich alleenlijk gesteund heeft op de beslissing van het College van Burgemeester en Schepenen der gemeente Z. om te oordeelen en te bevestigen dat de herberg van beklaagde een ongeoorloofd ontuchthuis is;

Overwegende dat noch uit de bestanddeelen van het dossier, noch uit de behandeling der zaak voortvloeit, dat beklaagde werkelijk een ontuchthuis zou gehouden hebben;

Overwegende dat eene beslissing van het Schepencollege, beslissing die overigens niet gemotiveerd is, geen voldoende bewijs is;

Om die redenen :

Het Hof,

Wijzende op tegenspraak;

Verklaart beklaagde ontvankelijk in het door hem ingestelde beroep;

Vernietigt het beroepen vonnis;

Verzendt beklaagde van de rechtsvervolgung tegen hem ingespannen;

Kosten van beide instantiën ten laste van de vervolgende partij.

NOTA. — Zie in zelfden zin : Verbreking 11-3-35; Rev. Dr. Pén. 1935, p. 529; Corr. Namur, 16-2-35; id. — 1935, p. 1063.

219

## HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

10e Kamer. — 21 November 1936.

Voorzitter : Graaf te Lichtervelde.

Raadsheeren : HH. Van Laethem en De Beus.

Op. Min. : M. Van Durme.

STRAFVORDERING. — QUALIFICATIE IN VERWIJZING OF DAGVAARDING. — NIEUWE QUALIFICATIE. — VEREISCHTEN.

*Niettegenstaande de beslissing der Kamer van inbeschuldigingstelling en de dagvaarding hebben verzuimd zekere omstandigheden te vermelden van aard om het misdrijf te verzwaren of te verzachten, is de strafrechter bevoegd de feiten die het voorwerp uitmaakten van het onderzoek en van de vervolging opnieuw te qualificeeren, met al de omstandigheden die het kunnen verzwaren of verzachten mits het misdrijf in zijne bevoegdheid valle.*

O. M. en Verbaandert t/ Lenglet.

Gezien het beroep ingesteld door het Openbaar Ministerie op 26 Juni 1936, en het beroep ingediend door de burgerlijke partij Verbaandert, op 25 Juni 1936, tegen het vonnis door de Correctionele Rechtbank van Brussel gewezen op 20 Juni 1936;

Aangezien die beroepen regelmatig zijn en tijdig zijn geschied;

Aangezien op verzet van de burgerlijke partij, het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling, door zijn arrest van 22 Mei 1935, betichte Lenglet verwezen heeft naar de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, op grond van de volgende telastleggingen : A) eenvoudige diefstal, als dader of mededader, van voorwerpen ter waarde van 64.000 frank, ten nadeele van Verbaandert; B) op bijkomende wijze, heling van die voorwerpen;

Aangezien bij hooger vermeld vonnis van de Correctionele Rechtbank, te Brussel, de eerste rechter zich onbevoegd heeft verklaard : « omdat de feiten waarover de rechtbank moest vonnissen en waarvoor betichte moest verschijnen, de bestanddeelen uitmaken van het misdrijf van zware diefte door braak », en die feiten strafbaar zijn met crimineele straffen;

Aangezien echter uit de behandeling van de zaak vóór het Hof gebleken is dat het feit van diefstal ten laste gelegd van betichte Lenglet niet is, te Brussel, in Juni 1933, ten nadeele van Verbaandert Louis verscheidene voorwerpen bedrieglijk te hebben weggenomen met behulp van braak, maar wel, als medeplichtige van Gerritzen Anna, echtgenoot van den benadeelde Verbaandert Louis, en zijnde een ander persoon dan de in alinea 1 van artikel 462 vermelde, hebbende Gerritzen Anna geholpen in de handelingen welke het wanbedrijf hebben voorbereid of vergemakkelijkt, of in die welke het voltooid hebben, in Juni 1933, ten nadeele van voormelden Verbaandert verscheidene voorwerpen te hebben weggenomen, met behulp van braak;

Aangezien dit feit strafbaar is gesteld met correctionele straffen, op grond van de artikelen 461, 462, alinea 2, 467, 69 en 80 van het Strafwetboek, en de betichte aldus in de bevoegdheid valt van den correctioneleen rechter;

Aangezien weliswaar de omstandigheid van braak en die van medeplichtigheid in het hooger vermeld arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling en in de dagvaarding voor de Correctionele Rechtbank niet vermeld zijn, en daarin alleen de betichting van eenvoudigen diefstal, althans van heling, werd voorzien, doch dat het Hof gerechtigd is de feiten die het voorwerp uitmaakten van het onderzoek en van de vervolging tegen betichte, opnieuw te qualificeren, met al de omstandigheden die het kunnen verzwaren of verzachten, zelfs indien deze omstandigheden niet vermeld werden of verkeerdelijk vermeld werden in de dagvaarding of in de beschikking tot verwijzing, mits het misdrijf in zijn bevoegdheid valt;

Aangezien de betichte en zijn raadsman vóór het Hof de verdediging hebben voorgedragen over het

feit van diefstal met de bestanddeelen die thans gebleken zijn;

Aangezien de verjaring gestuit werd, onder andere door de dagvaarding van 4 Juli 1935;

Aangezien het hooger bedoeld feit van medeplichtigheid aan diefstal met braak niet bewezen is door het onderzoek voor het Hof gedaan; dat inderdaad het bedrieglijk opzet bij betichte niet voldoende gebleken is, daar hij heeft kunnen meenen dat hij zijn hulp verleende aan de echtgenoot van Verbaandert, om haar het weghalen van de haar toebehoorende voorwerpen te vergemakkelijken;

Aangezien evenmin het feit van heling ten laste van betichte bewezen is.

Om die redenen :

Het Hof, doet het bestreden vonnis te niet, wijzigende, verklaart zich bevoegd; en aangezien de zaak in staat is om definitief gevonnist te worden, trekt de zaak tot zich;

Spreekt betichte vrij wegens de hooger vermelde feiten, zonder kosten;

Recht doende op den eisch van de burgerlijke partij, verklaart zich onbevoegd;

Veroordeelt de burgerlijke partij tot de kosten, wat haar betreft.

220

## BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

Eerste Kamer. — 2 Mei 1936.

Voorzitter : M. Verstraete.

Rechters : M.M. Stellfeld en Buch.

Pleiter : Mr Langhor.

ONTKENNING VAN VADERSCHAP. — VERLENGING VAN HET VERVALTERMIJN BIJ VERBERGING DER GEBOORTE. — FYSISCHE ONMOGELIJKHEID VAN GEMEENSCHAP UIT OORZAAK VAN VERWIJDERING. — GERECHTSKOSTEN.

*Met het oog op de verlenging van het vervalltermijn, blijkt de verberging der geboorte voldoende : uit de totale scheiding der echtgenooten sinds langen tijd voor de geboorte, uit het boelschap der echtgenooten, en uit de geboorte buiten de echtelijke woonst.*

*De fysische onmogelijkheid van gemeenschap gedurende het ontvangenstermijn, staat vast in de volgende omstandigheden : reeds voor het termijn verliet de echtgenoot sinds jaren haar man om in boelschap te gaan leven, en wordt ze wegens overspel veroordeeld; blijkens de bevolkingsregisters verbleef de echtgenoot, sinds vele jaren voor tot vele jaren na dat termijn, in verschillende gemeenten, steeds in dezelfde woonst als haar bijzit ; anderzijds was haar man bestendig in andere van de eerste verwijderde gemeenten gehuisvest; een niet betwist kind van partijen, dat steeds bij de moeder verbleef, kende nooit zijn vader ; tusschen het ontvangenstermijn van twee betwiste kinderen, wordt ten laste van de vrouw, de echtscheiding uitgesproken, en vele jaren na die termijnen wordt van de ex-echtgenoot een kind geboren, door de bijzit erkend.*

*Bij inwilliging van de eisch zijn de gerechtskosten niet ten laste van verweerder (de voogd ad hoc) maar van de moeder die slechts tusschen komende partij is.*

Bolle/voogd ad hoc.

### I. Ontvankelijkheid van de vraag :

Aangezien aanlegger beweert dat hij slechts op de hoogte van de geboorte van bovengemelde kinderen op 22 October 1935 gesteld werd, door eene politiemelding ; dat dit feit genoegzaam bewezen is :

1° door de totale scheiding die tusschen aanlegger en zijne toenmalige echtgenootte derde verweerster, sinds Februari 1920 bestond ;

2° door haar boelingschap met B. G. ;

3° door de geboorte van de kinderen buiten de echtelijke woonst ;

4° door de briefwisseling tusschen aanlegger en zijne dochter, Bolle Marie Louise in het jaar 1935 ;

Aangezien aanlegger op 20 December 1935 aan derde verweerster beteevende, dat hij voornemens was beide bovengemelde kinderen te ontkennen, dat eerste verweerster door familieraad in dato 31 December 1935 als voogdes ad hoc aangesteld werd ;

Aangezien aanlegger nadien verweerders op 18 Januari 1936 voor de rechtbank dagvaardde om over zijnen eisch te hooren beslissen ;

Dat de vraag dus ontvankelijk is.

### II. Ten gronde.

Aangezien het bewezen is, door P.V. van politie van Charleroi in dato van 10 Jan. 1922, dat derde verweerster toenmalige echtgenootte van aanlegger, deze in Februari 1920 verliet om met B. G. te boelingschap te gaan leven ; dat zij ten andere veroordeeld werd wegens overspel met B. G. door vonnis in dato van 28 April 1922 van de rechtbank van Charleroi ;

Aangezien er uit de bevolkingsregisters der gemeenten Jumet, Lodelinsart, Montigny/s/Sambre, Bray, Estinnes, Ressaix, Péronnes-lez-Binche, blijkt dat zij sinds 1920 tot na de geboorte van de kinderen waarvan sprake, in deze verschillende gemeenten verbleef en dit steeds in dezelfde woonst als bovengenoemde B. G., tot diens overlijden in 1934 ;

Dat aanlegger anderzijds, sinds 5 Juni 1921 tot 4 Februari 1930 te Antwerpen, en vanaf deze datum tot heden toe te Deurne, gehuisvest is geweest ; dat de echtgenooten sinds het vertrekken van de vrouw zich nooit meer gezien hebben en alle betrekkingen afgebroken hebben zooals ten overvloede blijkt uit het feit dat het kind Marie Louise, dat in 1918 uit het huwelijk van partijen gesproten is, en met de moeder tot in 1935 is blijven wonen, nooit haar vader gekend heeft ;

Aangezien eindelijk dient opgemerkt, dat de echtscheiding tusschen echtgenooten Bolle-Ver-cruysse ten laste van dezen laatste, op 5 Juni 1925 uitgesproken werd, en dat in 1933 een derde kind uit gezegd onregelmatig koppel verwekt werd, kind dat door G. B. wettig erkend werd ;

Aangezien uit de bestanddeelen der zaak blijkt dat aanlegger gedurende het wettelijke ontvangens-termijn der 2 kinderen Edmond Gustaaf en Gustaaf, respectievelijk tusschen 17 December 1922 tot 16 April 1923 en 13 December 1925 tot 12 April 1926,

uit oorzaak van verwijdering in de fysieke onmogelijkheid heeft verkeerd met zijne echtgenootte vleeschelijke omgang te hebben ;

Dat in die omstandigheden de vraag als gegrond voorkomt en dient ingewilligd.

Om deze redenen :

Gehoord in zijn eensluidend advies den Heer Struyf, substituut van den Procureur des Konings, Alle andere meer uitgebreide of tegenstrijdige besluiten verwerpen ;

Machtigt eerste verweerster om in rechte te treden ;

Zegt voor recht, dat de kinderen..... niet van aanlegger afstammen, en zijn naam niet mogen dragen, zegt dat dit vonnis zal overgeschreven worden in de loopende registers van den burgerlijken stand van de geboorteplaats der kinderen, en dat er randteekening bij hun geboorteakte zal gedaan worden ;

Verwijst verweerster, V. M. (de moeder, die niet partij was, doch slechts medegedaagd om het geding bij te wonen (Nota M. L.) in de kosten.

221

### BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1e Kamer. — 17 Februari 1937.

Voorzitter : M. De Ruyck.

Rechters : H.H. Thienpondt en Belpaire.

GEBRUIK DER TALEN IN GERECHTZAKEN. — BEVEL IN GEVOLGE NOTARIEELE AKTE. — AFSCHRIFT VAN DEN TITEL. — VERTALING NIET VEREISCHT. — BETEEKENING.

*Een bevel beteevend in uitvoering, niet van een vonnis of arrest, maar van een notarieele akte kan niet aanzien worden als beteevend «in gerechtzaken» (art. 1 en volg der wet van 15 Juli 1935). — Het is evenmin een «akte van rechtspleging» in den zin van artikelen 37 en 38 derzelfde wet. Noch het bevel noch de beteekening van den titel zijn akten van tenuitvoerlegging.*

*Eene vertaling van den titel dient derhalve niet bij de beteekening te worden gevoegd.*

De Landtsheer t/ Halle.

Overwegend dat de vordering strekt tot het bekomen van een hypothecair moratorium ;

Overwegend dat verweerster op 4 September 1936 aan eischer een voorafgaand bevel tot dadelijke uitwinning deed beteekenen ten einde betaling te bekomen der hoofdsom, renten en gevolgen harer schuldvordering ;

Wat aangaat de geldigheid van het bevel :

Overwegend dat eischer beweert dat het bevel nietig is bij gebrek aan inachtneming der pleegvormen voorgeschreven bij artikel 38 par. 2 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtzaken ;

Overwegend dat dit bevel in de Nederlandsche taal is gesteld doch vergezeld is van de beteekening

van het afschrift van den titel der schuldvordering, dewelke titel in het Fransch is opgemaakt;

Dat volgens eischer, aan dit afschrift een Nederlandsche vertaling moest worden toegevoegd op straf van nietigheid van het bevel, waarmede het een geheel vormt;

Overwegend dat de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen «in gerechtszaken» het gebruik der talen regelt voor de burgerlijke rechtbanken, zoo voor de rechtspleging in betwiste zaken (art. 1 en volg.) als voor de akten van de willige rechtsmacht (art. 9) alsmede voor de akten van de tenuitvoerlegging van vonnissen en arresten (art. 37 en 38);

Overwegend vooreerst, dat het kwestieus bevel beteekend werd in uitvoering, niet van een vonnis of arrest, maar van een notarieele akte, zoodat het niet kan aangezien worden als beteekend in «gerechtszaken» en het, evenmin, voorzien wordt door een der schikkingen der wet van 15 Juni 1935;

Dat vervolgens, de uitdrukking «akte van rechtspleging» gebruikt in artikel 38 der wet alleen de akten bedoelt, vermeld in artikel 37 betreffende de tenuitvoerlegging van vonnissen en arresten;

Dat in de loutere veronderstelling dat de zienswijze van eischer kan bijgetreden worden waarbij een authentieke akte-leening volkomen gelijkstaat met een vonnis of arrest, het kwestieus bevel geen «akte van rechtspleging» is in den zin van artikelen 37 en 38;

Dat immers, noch het bevel, voorzien bij artikel 90 der wet van 15 Augustus 1854, noch de beteekening van den titel die dit bevel vergezelt of voorafgaat, akten van tenuitvoerlegging zijn; (Vergel. Verbr. 16 Februari 1849, Pas. 1948-1-151; Rép. prat. dr. b. Vo Exécution des jugements et actes en matière civile, No 339);

Overwegende dat het bevel van 4 September 1936 dus niet onder toepassing valt der wet van 15 Juni 1935 en verweerster dan ook niet verplicht was een Nederlandsche vertaling te voegen bij de beteekening van den titel harer schuldvordering;

Overwegend dat eischer de Rechtbank niet verzoekt, overeenkomstig artikel 8 der wet van 15 Juni 1935, de overzetting in het Nederlandsch van dezen titel te bevelen;

Ten gronde :

Overwegend dat eischer op 6 November 1930 van verweerster in leening op interest eene som van 40.000 fr. ontving, terugbetaalbaar op 1 November 1935;

Dat hij de interesten voor de laatste maal heeft betaald op 1 Februari 1932;

Dat hieruit volgt, dat de vordering van verweerster op een gedeelte der sindsdien verschenen interesten niet meer bevoorrecht is; dat een uitstel van meer dan 4 jaar voor de betaling zoo der interesten als der hoofdsom, daar deze laatste sinds 19 Mei 1932 eischbaar geworden is bij gebrek aan betaling der interesten en artikel 1 der wet van 27 Juli 1934, maar toelaat een uitstel van 3 jaar te verleenen, daarbij rekening houdende met het uitstel vroeger aan den schuldenaar toegestaan;

Dat, overigens eischer niet bewijst in de voorwaarden te verkeeren vereischt door het eerste lid van artikel 1 der wet van 27 Juli 1934;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Alle andere of meerdere besluiten als niet gegrond van de hand wijzend, verklaart de vordering ontvankelijk doch niet gegrond; wijst ze af en veroordeelt eischer tot de kosten.

222

## BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN

16 Maart 1937.

Eenige rechter : Mr Hofman.

Op. Min. : Mr Baers.

Pleiters : Mrs van Lennep en Van Kesbeeck.

VERMOGENSVERRIJNING ZONDER OORZAAK. — VOEDING EN VERZORGING VAN EEN KIND. — VRAAG TOT VERGOEDING. — VOORWAARDEN.

*Eene vraag tot vergoeding gesteund op de vermogensverrijking zonder oorzaak, in casu de opvoeding en verzorging van een andermans kind moet voldoen aan vier voorwaarden, namelijk de verrijking van een partij, de verarming van de andere partij, een oorzaikelijk verband tusschen beide en de afwezigheid van een oorzaak.*

*De afwezigheid van oorzaak bestaat in de daad van den eischer in vergoeding, zonder eenige oorzaak een deel van zijn rijkdom te hebben overgedragen in hoofde van verweerder.*

V. R. t/ V. D.

Aangezien, naar luid der inleidende dagvaarding van 22 April 1936, de vraag van eischer er toe strekt verweerder te hooren verwijzen in de betaling eener som van 13.687,50 frank, vertegenwoordigende het globaal bedrag der voeding en verzorgingskosten van het kind van verweerder, dat eischer gedurende een tijdperk loopende van Juni 1930 tot Juli 1935 onderhouden heeft;

Aangezien dat verweerder opwerpt dat eischer zijn vordering in hoofddeel steunt op eene overeenkomst waarvan het bestaan ontkend en bovendien niet bewezen wordt: dat eischer in behulpelijke orde zich beroept op het beginsel der verrijking zonder oorzaak welke rechtsgrond uitgesloten is, wanneer vooreerst, zooals in onderhavig geval, een overeenkomst ingeroepen wordt; dat, met inachtneming van deze beschouwingen, verweerder besluit tot de niet ontvankelijkheid van eischers vraag;

Aangezien verweerder geen bestanddeelen overlegt, waaruit zou blijken dat eischer zijn vraag gesteund heeft op een overeenkomst; dat, integendeel, in zijn besluiten van 23 December eischer nader bepaald dat hij tot grondslag zijner vraag laat dienen, het beginsel dat niemand zonder wettige reden zich ten koste van een ander mag verrijken; dat het aldus vaststaat, dat de voorgebrachte op-

werping allen grond mist en dat hieruit volgt, dat de vraag van eischer ontvankelijk is.

Aangezien, om eischer in zijn vraag gegrond te kunnen verklaren de vier navermelde voorwaarden vereischt zijn: de verrijking van verweerder; de verarming van eischer; een oorzakelijk verband tusschen beide; de afwezigheid van een oorzaak;

Aangezien het niet betwist wordt dat inzake de drie eerste voorwaarden verwezenlijkt zijn, waarop dan niet verder dient aangedrongen.

Aangezien de vierde voorwaarde: afwezigheid van oorzaak bestaat in de daad van eischer van zonder eenige oorzaak een deel van zijn rijkdom te hebben overgedragen in hoofde van verweerder; dat deze voorwaarde tevens de vraag stelt of eischer al dan niet met een vrijgevig inzicht heeft gehandeld;

Aangezien geen van beide partijen eenig bescheid inbrengt om de Rechtbank toe te laten dit betwiste vraagpunt op te lossen; dat zij nagelaten hebben zich te verklaren omtrent de omstandigheden waarin het kind van verweerder aan eischer toevertrouwd werd, de samenstelling van hun gezin, de hoegrootheid van hun vermogen en hun vroegere wederzijdse verhoudingen, al bestanddeelen die ter zake diende en afdoende zijn; dat derhalve een bijkomend onderzoek zich opdringt:

*Om deze redenen:*

De Rechtbank, gehoord in openbare terechtzitting, den heer Baers, Substituut Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies, verklaart eischers vraag ontvankelijk en alvorens verder te beslissen, beveelt aan de partijen op Dinsdag, 27 April, te 10 ure, in de Raadkamer te verschijnen om alle mogelijke inlichtingen omtrent de voormelde punten te verstrekken;

Behoudt de kosten voor.

223

## VREDEGERECHT VAN HET KANTON VILVOORDE

11 Maart 1937.

Vrederechter: Mr Vliebergh.

**OMHAKKEN VAN BOOMEN. — GEBRUIKEN: AANVULLEN VAN DE PUTTEN, HET IN ORDE STELLEN VAN GEHAVEND RIJWIELPAD, AFVAL ZOOALS TAKKEN EN SPAANDERS. AANSPRAKELIJKHEID VOOR DE SCHADE DIE HET GEVOLG IS VAN HET OMHAKKEN.**

*Volgens de gebruiken is de last van het aanvullen der putten door het omkappen van boomen veroorzaakt ten laste van dengene die de boomen uitdoet, doch de eigenaar der boomen moet aan den boomhakker het noodige leveren om dit werk te kunnen doen; hetzelfde geldt voor het in orde stellen van het rijwielpad, leveren van grond en grint.*

*In 't algemeen wordt aangenomen dat degene die de boomen uitdoet, recht heeft op de takken en spaanders.*

In zake Sobry t/ Dekkers.

Aangezien het geding niet van commercieelen aard is; dat we dus bevoegd zijn ratione materiae;

Aangezien de overeenkomst door partijen aangaan de volgende opdracht aan verweerder heeft gegeven:

Het vellen van 101 boomen aan den prijs van 31 frank per boom;

Aangezien verweerder zijne verplichting gedeeltelijk heeft uitgevoerd en eene som van 1225 frank heeft betaald; dat de verdere afrekening niet is gebeurd, omdat verweerder tusschen brengt dat aanlegger de putten door het omhakken der boomen veroorzaakt, zou moeten vullen; verder dat verweerder niet het recht had de takken en de spaanders voor eigen rekening te verkoopen en ten slotte dat verweerder de schade veroorzaakt aan het rijwielpad en den betonpaal, zou moeten herstellen;

Aangezien volgens de gebruiken, de last van het aanvullen der putten door het omkappen van boomen veroorzaakt ten laste is van dengene die de boomen uitdoet doch de eigenaar der boomen moet aan den boomhakker het noodige leveren om dit werk te kunnen doen; hetzelfde geldt voor het in orde stellen van het rijwielpad, leveren van grond en grint;

Aangezien verweerder niet bewijst dat hij deze leveringen heeft willen doen, dat, door deze omstandigheid, zijne opmerking als ongegrond voorkomt;

Aangezien in 't algemeen wordt aangenomen dat degene die de boomen uitdoet, recht heeft op de takken en spaanders; dat dus hier, ook aanlegger heeft gehandeld volgens de gebruiken;

Aangezien ten slotte dient onderzocht de opwerping als zou aanlegger aansprakelijk zijn voor het neerhalen van een betonnen paal; dat aanlegger doet opmerken dat deze paal werd opgericht na zijne overeenkomst met verweerder, aangaande het omhakken der boomen; dat dus het risico is vermeerdert en dat hij geene verantwoording heeft te dragen;

Aangezien aanlegger zeker aansprakelijk is voor de gevolgen voortspruitende van zijne handeling, tenzij hij op voorhand verweerder zou hebben verwittigd dat hij het risico, ontstaan door het oprichten van een betonnen paal, niet wou dragen; dat wel integendeel aanlegger is voortgegaan met het door hem aangenomen werk; dat hij dus ook de schade die hij heeft veroorzaakt moet vergoeden;

Aangezien de schade aangericht door het omhakken van den betonnen paal, door verweerder geschat wordt op 1050 frank; dat deze waardeering door aanlegger niet wordt betwist.

Door deze redenen:

Gelet op art. 3, 34, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935, tegensprekelijk en in eersten aanleg beslissende, veroordeelen verweerder te betalen de som van 2367,75 fr., onder aftrek van de som van 1050 fr. zijnde dus: 1367,75 fr., met de rechterlijke intresten en de onkosten.

224

**WERKRECHTERSRAAD TE HASSELT**

11 Maart 1937.

Voorzitter : Mr Douchar.

Rechtskundig bijzitter : Mter Kranzen.

Pleiters : Mters Gruyters en Koninckx.

**BEVOEGDHEID RATIONE LOCI. — PLAATS WAAR EEN KONTRAKT BIJ BRIEFWISSELING AFGESLOTEN WORDT. — INTERPRETATIE VAN ART. 42 DER WET VAN 25 MAART 1876. — GEVOLG VAN DE VERSCHIJNING VOOR HET BUREEL VAN VERZOENING.**

*Een kontrakt bij briefwisseling moet als afgesloten beschouwd worden op de plaats waar de voorstellen de toestemming der andere partij ontvangt.*

*Art. 42 der wet van 25 Maart 1876 bedoelt de verplichting welke het voorwerp is van den eisch en niet het kontrakt waaruit de verplichting voortspruit.*

*De bespreking van het geschil voor het bureel van verzoening sleept niet het verval mede van het recht voor den raad als eerste verweermiddel de onbevoegdheid «ratione loci» op te werpen.*

Manshoven t/ Jacobs en Snels.

Overwegende dat de hoofdeisch strekt tot het bekomen eener schadevergoeding van 4500 frank, wegens kontraktbreuk; dat gedaagden van hun kant bij wedereisch eene schadevergoeding vorderen van 2225 fr., wegens kontraktbreuk, welke door eischer zelf zou gepleegd zijn;

Overwegende dat gedaagden echter in hoofddeorde de onbevoegdheid «ratione loci» van den werkrechtssraad te Hasselt opwerpen, daar zij gehuisvest zijn te Antwerpen en geen enkele der door de wet voorziene uitzonderingen op de bevoegdheid van den rechter der woonplaats van gedaagden op het onderhavige geval zou toepasselijk zijn.

Overwegende dat eischer hiertegen doet gelden dat het kontrakt zou afgesloten zijn te Hasselt, ten minste in de provincie Limburg, moest uitgevoerd worden en eindelijk dat gedaagden de bevoegdheid van den werkrechtssraad te Hasselt zouden aanvaard hebben, door de zaak te bespreken voor het bureel van verzoening bij dezen raad, zonder de onbevoegdheid op te werpen;

Overwegende dat, in zooverre er hier een kontrakt zou tot stand gekomen zijn, zulks per briefwisseling geschied is; dat rechtleer en rechtspraak in dit geval aannemen dat het kontrakt slechts volkomen is door de kennis, welke de voorsteller der overeenkomst bekomt van de aanvaarding van zijne voorstellen door de andere partij. (Zie Thoumsin, Le Contrat d'Emploi, nr 577 en Rép. prat. du droit belge vr. Compétence en matière civ. et comm. nr 1526 en de menigvuldige daarin aangehaalde rechtspraak).

Overwegende dat in 't onderhavige geval zekere voorstellen gedaan werden door gedaagden en deze door eischer aanvaard werden bij brief van 14-4-36 aan het adres van gedaagden te Antwerpen gericht, zoodat, indien moest aangenomen worden dat deze briefwisseling een volkomen kontrakt

daarstelt, dit kontrakt te Antwerpen zou tot stand gekomen zijn;

Overwegende dat eischer ten onrechte art. 42 der wet van 25 Maart 1876 op de bevoegdheid ten gunste zijner stelling interpreteert; dat dit artikel niet spreekt van kontrakt, maar van verplichting; dat de rechtsleer van kontrakt, maar van verplichting; dat de rechtsleer en de rechtspraak het eens zijn dat hierdoor moet verstaan worden, niet het kontrakt waaruit de verplichting voortspruit, waarvan de vervulling geëischt wordt, maar de verplichting zelf welke het voorwerp uitmaakt van den eisch; (Zie Rép. prat. du droit belge, v. Compétence en matière civ. et comm. nr 1532 en de menigvuldige daarin aangehaalde rechtspraak).

Overwegende dat de verplichting, waarvan de vervulling geëischt wordt, deze is van schadevergoeding te betalen in geval de kontraktbreuk vanwege gedaagden zou bewezen zijn; dat moest zulks het geval zijn, deze verplichting zou moeten vervuld worden te Antwerpen, de eventueel toe te kennen schadevergoeding haalbaar zijnde ten woonhuize van gedaagden;

Overwegende eindelijk dat de wet aan der gedaagde oplegt de onbevoegdheid «ratione loci» op te werpen voor alle andere excepties en verweermiddelen; dat echter het feit dat voor het bureel van verzoening of zelfs voor den raad, alvorens er mondelinge of schriftelijke besluiten genomen worden, de mogelijkheid tot verzoening besproken wordt geenszins voor den gedaagde het verval van zijn recht tot inroepen der gezegde exceptie meesleept, indien hij deze, zooals hier het geval is, als eerste verweermiddel, zoowel in zijn pleidooi als in zijne schriftelijke besluiten opwerpt;

Overwegende dat de raad bijgevolg onbevoegd is «ratione loci» om uitspraak te doen over den hoofdeisch; dat zulks zijne onbevoegdheid meesleept om kennis te nemen van den tegeneisch;

Om deze redenen, de Werkrechtssraad, kamer voor bedienden,

Na alle middelen tot verzoening ter zitting uitgeput te hebben,

Alle andere en tegenstrijdige besluiten verwerpend,

Verklaart zich onbevoegd «ratione loci» om uitspraak te doen over den hoofdeisch zoowel als over den tegeneisch;

Verwijst eischer in de kosten van den hoofdeisch en gedaagden in de kosten van den tegeneisch.

**BIBLIOGRAPHIE**

Kamunnik Floris PRIMIS.

**Rechtelijk Antwerpen in de Middeleeuwen. — De rechterlijke instellingen. — Uitgegeven door de «Confraternitas sancti Yvonis. — 1936.**

Wat zijn over het algemeen de begrippen betreffende onze rechtsgeschiedenis vaag en onduidelijk in den geest van de meeste juristen. Hoevelen weten er nauwkeurig wat een schout was, een amman; wie kent de juiste

bevoegdheid van de schepenbank, van de vierschaar en andere rechtscolleges en wie is er op de hoogte van de vraagstukken van bevoegdheid en procedure bij de rechtscolleges uit den ouden tijd?

Inlichtingen aangaande deze punten vindt men slechts in zeer geleerde, uitgebreide en moeilijk te doorwerken boeken, waarmede de gewone specialist van het positief recht geen tijd heeft zich bezig te houden.

Nochtans bestaat wel het verlangen bij velen op beknopte wijze ingelicht te worden over de vroegere toestanden, waarvan nog zoovele sporen in onze heden-daagsche rechtsbedeeling zijn terug te vinden.

Deze beknopte voorlichting geeft op merkwaardige wijze het klein boekje van Kanunnik Floris Prims over de rechterlijke instellingen van Antwerpen in de Middeleeuwen. Het werd uitgegeven ter gelegenheid van de viering der heroprichting vóór 25 jaar van het «Confraternitas sancti Yvonis», de broederschap der Antwerpse rechtsgeleerden, die steeds zooveel belang heeft gesteld in traditie en geschiedenis. Wat een gelukkige gedachte! En wie was beter geschikt om dergelijk werk te schrijven dan de groote historicus Floris Prims, die in zijn monumentale geschiedenis van Antwerpen zoo grondig heel het juridisch verleden van Antwerpen heeft onderzocht.

Het boek geeft een volledig beeld van de Middeleeuwse organisatie der rechtsbedeeling. Als uitgangspunt toont de schrijver ons de dubbele canonieke en burgerlijke oorsprong onzer rechtsinstellingen. Hij ontleedt dan de bevoegdheid van alle magistraten en heipers van het gerecht, bespreekt de werkwijze van de verschillende kamers van justitie en ontleedt verder de beginselen der Middeleeuwse rechtsvordering. Zoowel burgerlijk en handelsrecht als strafrecht komen aan de beurt. Heel het werk krioelt van interessante details en toch kan het in zijn geheel gelezen worden met de boeiende spanning die wij ondervinden bij de lectuur van een roman.

Zooveel stof samenvatten in zulk bondig betoog is een meesterstukje dat slechts door een historicus met sterken synthetischen geest kon worden verwezenlijkt. De «Confraternitas sancti Yvonis» dient van harte gelukgewenscht met het uitstekend initiatief dat ze heeft genomen en ze had zich tot niemand beter kunnen wenden dan tot Kanunnik Prims om dit initiatief uit te werken tot een blijvend succes.

R. Victor.

Paul CRETEN.

**Wetboek van burgerlijke rechtsvordering en wetten op de bevoegdheid. — Edward De Laet, 1937.**

Mr Paul Creten heeft ons een nieuwen Nederlandschen tekst bezorgd van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, die een dubbele verdienste heeft; eerst en vooral de talrijke nieuwe wetbepalingen samen te schakelen met de vroegere teksten, en daarbij ons een nieuwe Nederlandsche bewerking van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering te bezorgen, die rekening houdt met de terminologie zooals ze tot nu toe werd vastgesteld door de commissie van vertaling der wetten en tevens door de laatste uitgekomen teksten.

In het algemeen mag de poging van schrijver als zeer geslaagd beschouwd worden al zullen, vanzelfsprekend, sommige termen, die gebruikt werden, wel aanleiding kunnen geven tot discussie. Het boek van Mr Creten bewijst echter aan alle Vlaamsche juristen een zeer grooten dienst en in afwachting dat wij zullen beschikken over een officieele vertaling van ons Wetboek van Rechtsvordering zal de tekst, die ons hier in dit boek bezorgd wordt, onmisbaar zijn voor al wie praktisch uitoefent in de Vlaamsche provinciën.

J. M.

Fr. LOECKX.

**L'Evolution de l'impôt sur les revenus en Belgique. — Brussel. — M. Goemaere, drukker. — 1937.**

Deze brochure is een overdruk uit de «Revue économique Internationale» waarin de studie van den heer Loeckx verscheen in Februari l.l. Dit speciaal tijdschrift wordt over het algemeen door de juristen niet geraadpleegd en het was dan ook te vreezen dat de zeer interessante studie van den schrijver over de evolutie van de belasting op het inkomen in ons land voor hen zou verloren gaan. De overdruk verhelpt hieraan. Het stuk is een bondige doch uitstekende synthese van de zeer talrijke wederwaardigheden die de wetgeving van de belasting op het inkomen ten onzent heeft gekend. Deze evolutie wordt geschetst in het zeer breed kader der algemeene financiewetenschap en in enkele bladzijden wist de schrijver buitengewoon talrijke gegevens mede te deelen en vooral een lijn te trekken voor hen die geen specialisten zijn op dit gebied en klaar inzicht te geven in een vraagstuk dat de meeste juristen slechts zeer onduidelijk voor den geest staat.

## INGEZONDEN BIJDRAGE

### DE NIEUWE RECHTSLEER IN DUITSLAND INTERPRETATIELEER

1. — De belastingswetten dienen naar nationaal-socialistische wereldbeschouwing uitgelegd.
2. — Daarbij dienen de gezonde volksopvatting, het doel en de economische beteekenis der belastingswetten, evenals de ontwikkeling der verhoudingen in acht genomen.
3. — Hetzelfde geldt voor de beoordeeling der feiten (Tatbestand — feitelijke toedracht der zaak).

Dit zijn de interpretatiebeginselen die als grondstelling onder § 1 van de belastingsaanpassingswet aangegeven worden. Om de draagwijdte van deze rechtsleer na te gaan zal het volstaan de artikels 1156 tot 1164 van ons Bwb. met betrekking op de interpretatieleer te herlezen en vast te stellen hoe angstvallig de wetgever zich weet te houden aan de interpretatie van den positieven wil der partijen.

Het kan op eerste zicht wel bevreemdend aandoen dat er als leidbeginsel voor de toepassing eener wet naar eene zoogezegde staatspolitieke opvatting verwezen wordt, maar moet het volstrekt ontbreken van een dergelijke aanduiding al niet evenzeer verwonderen? Immers, men kan toch bezwaarlijk het recht in zijne bestemming scheiden van alle wereld- of levensbeschouwing? En men kan zich toch bezwaarlijk tevreden stellen met de bevestiging zonder meer dat het recht staat in dienst van de rechtvaardigheid, wanneer eerst niet kan uitgemaakt worden wat op stuk van rechtvaardigheid kan gelden of niet. De rede waarom de wetgever bij ons de vraag met opzet onbesproken zou laten ligt voor de hand, immers, daar waar de eenheid der staatspolitiek niet bereikt is, kan de voorkeur ook niet aan eene bepaalde wereldbeschouwing gegeven worden.

Men kan zich dus afvragen of de totalitaire staatspolitiek niet van aard is om de eenheid der rechtsphilosophie machtig in de hand te werken en ten slotte ook te verwezenlijken, verwezenlijking die de thans

zoo overdreven beteekenis van het woord tot hare juiste waarde zou terugvoeren.

Immers het is bij gebrek aan eene rechtskrachtige, breede interpretatiephilosophie dat de jurist er op aangewezen is zich uitsluitelijk en zoo lang als mogelijk aan het woord te houden, wijl toch het doel en het economisch gebeuren alleen van belang zijn. Gaat men hier niet onwillekeurig denken aan den starren vorm van alle primitief recht, aan dat eigenaardige overwicht van het woord, waarbij de gedachte die het dienen moet niet meer in aanmerking komt.

Dat het recht onder dergelijke omstandigheden geen gelijken tred houdt met het gezond volksverstand is onvermijdelijk en dat het eindelijk groeit tot eene wetenschap die niet alleen door het volk niet begrepen maar ook niet geloofd wordt, kan evenmin betwist worden, zoodat men ten slotte den wetgever die de volksheid van het recht als stelregel vordert niet in het ongelijk kan stellen, indien men ten minste aanneemt dat de eerste vereischte van het recht is dat als dusdanig gevoeld en begrepen worde, wil het een sociaal weldadigen invloed uitstralen. En om dit begrip in eene vergelijking vast te leggen, mogen we misschien zeggen dat het niet past dat het recht zoover van den volkschen rechtvaardigheidszin verwijderd staat als het kunstpos van het volksepos.

Het beginsel, dat het gezond volksverstand als rechtsnoer bij de toepassing der wet zal dienen en dat het ook bij de verdere ontwikkeling van het recht zal gelden, is nieuw en van nationaalsocialistische inspiratie, maar er valt niet van te ontkennen dat het recht en moraal een eind dichter bij elkaar ruikt.

Ook in ons fiscaal recht schijnt het beginsel, alhoewel ongeschreven, meer en meer tot gelding te willen komen, men denke aan de breede interpretatie van overeenkomsten op grond van het werkelijk economisch gebeuren, en daar ligt dan ook wel het bewijs dat de angstvalligheid, waarmede er op elk ander rechtsgebied te werk gegaan wordt, het recht in zijn primordiaal doel niet meer dient. Overigens moeten wij ons hier nog afvragen of de strenge woordelijke interpretatie in het burgerlijk recht steeds onzen rechtvaardigheidszin volaan heeft? Of het niet dagelijks moet gebeuren dat het zoo starre strafrecht zoowel den plichtbewusten procureur als den sociaal voelenden rechter in den weg staat? En wanneer men daarbij nu eens nagaat dat het met de rechtswetenschap maar al te dikwijls gesteld is lijk met de verboden wapens, die de schelmen steeds bij de hand hebben, wijl de eerlijke lui ze moeten missen, dan geraakt men eindelijk wel tot de overtuiging dat zoowel het «dura lex sed lex» als het «nulla poena sine lege» heel eigenaardig kristallisaties zijn van eeuwenoude beroepsmisvorming.

En indien het waar is dat de twee aangehaalde spreuken als geknipt zijn om te bewijzen dat breede, sociaal waardevolle interpretatie noodzakelijk is, dan kan men ook begrijpen waarom in eene nieuwe, minder schroomvallige rechtsleer ook diezelfde regels toegepast worden bij het onderzoek naar de toedracht der feiten. De wet zegt: hetzelfde geldt voor de «beoordeeling» der feiten, het woord dient echter, zoowel op grond van het zinsverband als van het spraakgebruik begrepen als uitlegging of interpretatie, immers het denkproces dat van de vaststelling van een bepaald feit voert tot het onderbrengen ervan onder eene bepaalde wet kan den invloed eener bepaalde wereldbeschouwing niet ondergaan en hangt enkel af van het een helder denken, maar ook juist daarom kan het zonder interpretatie voor een gewetensvolle en «levende» rechtsopvatting

niet voldoen. Men denke dus niet dat de materiele «beoordeeling» op grond eener allerdeskundigste dissectie van het feit, samen met het pijnlijk onderzoek naar de toepasselijkheid van den wettekst hier kan volstaan, en dat het enkel gaat om een beginsel dat ook bij ons ongeschreven maar op grond onzer rechtsphilosophie zijne toepassing zou vinden. Wat hier bedoeld wordt is het vorsch naar de innerlijke beteekenis van eene bepaalde menselijke gedragslijn.

Dat onze wetgevers de noodzakelijkheid dezer interpretatie der feiten onder bepaalde omstandigheden voor noodzakelijk gehouden hebben blijkt op het gebied van strafrecht uit het bestaan van het eedgerecht, waar de gezworenen over onbepaald interpretatierecht beschikken en men moet bekennen dat de rechtspraak der eedgerechten nog zelden den algemeenen rechtvaardigheidszin ontstemt.

Op het gebied van burgerlijk recht mogen wij hier wijzen als eenige uitdrukkelijke aanduiding tot interpretatie der feiten op den maatstaf van den «diligens pater familias» die ons moet toelaten uit te maken wat de bedoeling kan geweest zijn of hoe die zou gehandeld hebben, maar hier mogen we ons wel met eenige onrust afvragen hoever de spitsvondige romainsche pater familias van den eerlijk denkenden tijdgenoot verwijderd staat.

Eindelijk zal de interpretatie der feiten onvermijdelijk gaan voeren tot de eenvoudigere en algemeener omschrijving ervan, want de rechtspraak zal niet meer berusten op een ietwat simpelachtig passen van talloze haakjes op evenveel oogjes, maar op het toetsen der menselijke gedragslijn aan eene vaste wereldbeschouwing.

We willen de bespreking van deze thans in Duitschland heerschende rechtsbeginselen niet eindigen zonder ons af te vragen of de eenheid der rechtspraak erdoor in gevaar kan gebracht worden en we beantwoorden deze vraag door eene andere vraag, te weten of de eenheid der rechtsphilosophie niet den eersten en noodzakelijksten stap is naar de eenheid der leer, tevens of de tekstinterpretatie hare zending niet te buiten gaat wanneer ze zich als hoofddiscipline bij de rechtsinterpretatie doet gelden.

N. J. SCHOPP, Advocaat,  
Hasselt.

## WETGEVING

KONINKLIJK BESLUIT, van 16 April 1937, houdende statuut van de tijdelijke bedienden.

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordige en toekomstenden, Heil.

Gelet op de bepalingen inzake aanwerving en bezoldiging van het Staatspersoneel in de verschillende departementen;

Aangezien de regelen waarnaar, van 1 Januari 1937 af, aanwerving en bezoldiging van de tijdelijke bedienden moet geschieden, andermaal, gelijkvormig, dienen vastgelegd en de toestand der vroeger aangeworven tijdelijke bedienden nader behoort bepaald;

Gelet op het advies van het vast comité van advies inzake wedden;

Gelet op het gunstig advies van het begrootingscomité;

Op de voordracht van Onze in Raad vergaderde Ministers,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

§ 1. — *Tijdelijke bedienden, aangeworven na  
1 Januari 1937.*

Artikel 1. Geen enkel, na 1 Januari 1937 tijdelijk aangeworven bediende kan de door hem in die hoedanigheid bewezen diensten, met het oog op een definitieve benoeming doen gelden.

Art. 2. Evenals de overige kandidaten kunnen de tijdelijke bedienden alleen in de kaders worden opgenomen, langs den weg der reglementaire, vergelijkende examens, welke overeenkomstig de wet van 3 Augustus 1919, in het Staatsblad behoorlijk worden aangekondigd. Zoo zij voor het examen slagen, worden de tijdelijke bedienden met de minimumwedde van de betrekking benoemd.

Art. 3. De tijdelijke bedienden worden, in ieder geval, volgens contract, onder de daarin bepaalde voorwaarden, met de forfaitaire bezoldiging, aangeworven.

Die bedienden hebben geen recht op toepassing van de voor de bezoldiging van het Staatsapparaat aangenomen loonschalen, noch op de voordeelen welke dit geniet.

De grondeijfers van de bezoldiging van het tijdelijk personeel worden, per categorie van betrekkingen of toestanden vastgelegd door den Ministerraad, het vast comité van advies inzake wedden en het begrotingscomité gehoord.

§ 2. — *Tijdelijke bedienden, aangeworven vóór  
1 Januari 1937.*

Art. 4. Wat de voor 1 Januari 1937 aangeworven tijdelijke bedienden betreft, worden bij overgangsmaatregel, volgende afwijkingen aan vorenstaande bepalingen aangebracht.

Art. 5. De regelen vastgesteld bij onderstaande artikels 6 en 8 zijn toepasselijk op de tijdelijke bedienden welke in de kaders benoemd werden als schrijver of in om het even welke soortgelijke aanvangsbetrekking.

Art. 6. De vroegere tijdelijke bedienden die reeds bepaald werden aangesteld en die slaagden bij een reglementair aanwervingsexamen of bij een der speciale proeven welke door de interministerieele arbeidsbeurs werden ingericht, genieten van 1 Januari 1936 af het voordeel van het koninklijk besluit van 9 October 1933, betreffende de typisten en de stenotypisten.

Hun loopbaan wordt op dezen grondslag herzien, maar zonder geldelijke terugwerkende kracht vóór 1 Januari 1936.

Art. 7. De loopbaan van de gewezen tijdelijke bedienden die reeds bepaald werden aangesteld en die niet met gunstig gevolg deel namen aan een reglementair aanwervingsexamen of aan een der speciale proeven welke door de interministerieele arbeidsbeurs werden ingericht, zal herzien worden op volgende grondbeginselen :

Bedoelde bediende krijgt, bij zijn benoeming, fictief, de minimumwedde van de betrekking, benevens een verminderbare bijwedde die gelijk staat met het verschil tusschen dit minimum en de wedde die hij in zijn nieuwe betrekking zou genieten hebben, bij toepassing van de regelen betreffende de bezoldiging van het Staatsapparaat, erkenning gehouden, bij zijn definitieve benoeming, met alle werkelijke diensten van betrokkene.

Die bijwedde wordt, vervolgens, verminderd naar gelang van de normale verhoogingen welke de bediende in zijn vaste betrekking bekomt.

Dit regime treedt in werking van 1 Januari 1936 af. Het heeft geen enkele geldelijke terugwerkende kracht vóór dezen datum.

De bezoldigingen die werden vastgelegd, overeenkomstig de reglementaire bepalingen, die vóór onderhavig besluit van kracht waren, worden niet verminderd.

Art. 8. Onderstaande regelen worden toegepast op de tijdelijke bedienden die nog geen definitieve benoeming hebben bekomen :

Niemand van die bedienden kan in een definitieve betrekking worden geregulariseerd, vooraleer met goed gevolg een examen afgelegd te hebben waarvan het programma in moeilijkheid zal gelijkstaan met dat van de regelmatige aanwervingswedstrijden.

De geslaagden ontvangen bij hun benoeming de bij voormeld koninklijk besluit van 9 October 1933 voorziet bezoldiging.

Dit examen is voorbehouden voor de tijdelijke bedienden die, op 1 Januari 1937, minstens vier jaar werkelijke dienst tellen. De duur van de militaire diensten welke na het in dienst treden van een tijdelijken bediende, als dusdanig, werden vervuld, wordt niet van de vereischte ancienniteit afgetrokken.

Het examen wordt naar gelang der behoeften door de verschillende betrokken departementen en onder de controle van den Minister van Financiën ingericht. Het wordt aangepast aan het programma van de aanwervingswedstrijden van elk der betrokken diensten.

De tijdelijke bedienden die bij een der bedoelde examens niet slagen of nalaten er zich voor aan te melden, kunnen slechts tot een definitieve betrekking worden benoemd, mits zich aan de regelmatige wedstrijden te onderwerpen.

Art. 9. De gewezen tijdelijke bedienden waarvan spraak in artikel 7, die voldoen aan de voorwaarden van de 4<sup>e</sup> alinea van artikel 8, kunnen het genot bekomen van laatstgenoemd artikel, mits een goed gevolg, vóór 1 Januari 1938, het in bedoeld artikel vastgesteld examen af te leggen. De wedde voorzien in de 3<sup>e</sup> alinea van artikel 8, zal hun eventueel, toegekend worden van den 1<sup>er</sup> der maand af, volgende op het examen.

Art. 10. Bij dit besluit wordt niet afgeweken van de bepalingen van voornoemd koninklijk besluit van 9 October 1933.

Art. 11. De toestand van de tijdelijke bedienden die een andere dan de in vorenstaand artikel 5 bedoelde betrekking bekleeden en wier definitieve benoeming voorgesteld wordt in een betrekking die overeenstemt met de door hen uitgeoefende bediening, wordt voor ieder afzonderlijk geval, geregeld bij vergelijking met den toestand van de bedienden uit het vast kader, met dezelfde ancienniteit, die met een aanvangsgraad zijn begonnen.

De besluiten van benoeming moeten, in dergelijk geval, door den Minister van Financiën worden mede-ondertekend.

Art. 12. Artikel 3 verzet zich niet tegen het behoud van de thans in zwang zijnde regelen, in verband met de bezoldiging van de tijdelijke bedienden, welke vóór 1 Januari 1937 werden aangeworven.

Art. 13. Onze Ministers zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 16<sup>e</sup> April 1937.

## TIJDSCHRIFTEN

- NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr 15. — 10 April 1937. — Prof. Mr. R. Kranenburg, Het Koningschap in het parlementaire stelsel. — Mr. C. W. Stheeman, Strafrechtelijk fatsoen.
- JOURNAL DES TRIBUNAUX. — Nr 3487. — 11 April 1937. — La responsabilité du notaire actant un prêt hypothécaire obtenu «par intervention». — Jurisprudence. — Les auxiliaires sociaux. — La chronique judiciaire. — Faillites.